

ר ש ר מ ר ת

בו עד כמה שידי מגעת. כמו ביחסם לרבים אחרים, היכיתי לגילויי עצמיותו המלאה. הוא היה בלי ספק מספר מחונן, אבל נאבק לסגנון כל ימיו — גם בשעה שהגיע (ביצירותיו תיו האחרונות) לרמה ניכרת. תמיד הורגש, שטרם הגיע למלוא ביטויו. נכונים דברי ההערכה, שהובאו במאמר סף, ביניהם סקירה מקיפה של קלזנר, שהיה רבו ומדריכו, שעקב אחריו באהבה: ומלאים ענין דברי חברו חו. תורן, שהיה קרוב לו בחייו ונשאר נאמן לו גם לאחר שהלך באמצע, בדמי ימיו. בנאומו של ויסלבסקי („בעל התרנים“) נרמז חיובו העיקרי של זרחי, שסיפוריו שמשו מסגרות להזיות מלאות ענין. ברם משהו לא מוצע היה עדיין גם בהישגיו האפיים.

מה שליבב אותי תמיד בזרחי היה רצון זה ליצירה, שהלך וגבר עד מותו. זה שלא פסק להתור אל מה שטרם הושג. הוא לא היה מאלה, שדעתם נוחה מעצמם. והיתה לו גם השגה גדולה במלאכה המורה זו של יצירה אפית. הוא למד, חשב, ועבד בלי ליראות. לולא המות, שהפסיק באמצע את מחלך התקדמותו, היה מוסיף כוח. הוא לא ראה את עצמו מושלם על כל פנים.

מלאי ענין ביותר הם דישומי יומיו. ניה. ניכר מתוכם גם אדם נאה, הרוצה להכיר את עצמו. עתים אינם חסרים גם הומור, וכדאי היה לעמוד עליהם במפורט. אין זה כאן מעניני להעריך את דברי השירה שבמאמר, גם לא את סיפק בידי לקראם, — פרט לטיפוח קצר של ברש ושיר של שמעוני, — ששניהם טובו בעיני.

ב

מאסף לזכר י. זרחי

בימים אלה, שהם קשים כל כך להוצאת ספר, ובעצם ימי המלחמה על ירושלים, עמל חיים תורן והוציא לזכרו של חברו י. זרחי מאסף ערוך בטעם בשם „עיטורים“. עובדה זו עצמה של חברות נאמנה ראויה להכרת טובה. סופרי ישראל אמנים גדולים לשכות את החיים — קל וחומר את המתים.

כדאי איפוא להקדיש לו דברים אחדים.

בחייו של זרחי לא קבעתי את זיקתי אליו, אף שתמכתי

י. זרחי